

Political-Economic Challenges to Yuan Hegemony in the International Monetary System

Fariborz Arghavani Pirsalami ^{*1}, Majid Zia Behbahani ²

1. Corresponding Author, Associate Professor of International Relations, Shiraz University, Shiraz, Iran. E-mail: Farghavani@Shirazu.Ac.Ir
2. M.A in Regional Studies, Shiraz University, Shiraz, Iran. E-mail: Aryogan@Gmail.Com

Article Info

Article Type:

Reserch Article

Keywords:

China,
the US,
Hegemony,
Yuan,
Dollar.

Article history:

Received July 18, 2023
Received in revised form
November 28, 2023
Accepted December 18,
2023
Published Online
December 20, 2023

ABSTRACT

As a powerful economic rival of the US, China needs to influence and rule in all international spheres, especially the international monetary system, to create its superpower condition. this research aims to provide an answer to this question: what challenges threaten hegemony of Yuan? Hence, this article, using the descriptive-analytic method and using economic data and statistics, as well as focusing on the three analytic approaches of international regimes, believes that there are various thematic challenges facing the change in the international monetary regime from a realist, neoliberal and cognitive point of views. The findings showed that the two challenges of the hegemony of the US and China's internal and external security crises, also in accordance with the neoliberalism approach, challenges such as weakness in participation in global governance, power of the dollar in the international markets, the absence of development institutions in the East, China based on the neo-mercantilism, and implications of Yuan internationalization for China's foreign trade and finally based on the cognitivist approach, the challenges of human rights, the negative views of communism at the global level and the harmful effect of Confucian cultural to China's economy are important challenges against the Yuan hegemony.

Cite this Article: Arghavani Pirsalami, F., & Zia Behbahani, M. (2023). Political-Economic Challenges to Yuan Hegemony in the International Monetary System. *World Politics*, 12(3), 53-79.
doi: 10.22124/wp.2024.25258.3230

© Author(s)

Publisher: University of Guilan

DOI: 10.22124/wp.2024.25258.3230

1. Introduction

Monetary hegemony is an economic and political phenomenon that can dominate and influence the functioning of international financial monetary systems. As a result of international monetary hegemony, the national currency of a country becomes an international currency, which ultimately increases the interests of a country. The decrease in the strength of the dollar in the world markets has led to the importance of other international currencies. One of the potential international currencies competing with the dollar is the Chinese yuan. In the first years of the new millennium, China's economy ranks first in terms of the world's gross domestic product (GDP) based on purchasing power parity. In addition, China has the potential to be a great power in terms of a set of factors such as a large population, high economic growth rate and permanent membership in the UN Security Council. In fact, it can be said that the growth of China's economy has caused the country's currency to change from a local currency to a global currency. Considering the importance of the monetary hegemony debate, it seems that there are a set of political and economic challenges on the way to the realization of the hegemony of the yuan, which is the subject of this study. Considering China's growing power in the world economy and the inevitable spread of this power to the promotion of its national currency and its use at the global level, the current article describes the desire and movement of the yuan towards playing a role in the path of a powerful international currency and gaining a hegemonic position for it. Therefore, the current study seeks to analyze the challenges facing the hegemony of the yuan in the international monetary system.

2. Theoretical Framework

The international financial regime, like other regimes, has characteristics and structures that can be analyzed based on the analytical schools of the regimes. In the study of regimes, there are three analytical schools: realism, neoliberalism, and cognitivism. Realists focus on power relations, neoliberals base their analyses on interests, and cognitivists emphasize the dynamics of knowledge, communication, and identities.

3. Methodology

To answer the main question, this article uses the descriptive-analytical method of data analysis and economic statistics. It also tries to evaluate the hypothesis by focusing on three analytical approaches of international regimes.

4. Results and Discussion

Considering China's rising position in the global economy, the yuan has emerged as a serious competitor for the dollar, and it is necessary to analyze and investigate the possibility of hegemonic transformations at the international monetary level in the future. From the perspective of explanatory approaches of international regimes such as realism, neoliberalism and cognitivism, there are major challenges against the hegemony of the Yuan. According to realism, the two challenges of the hegemony of the United States and the internal and external security crises of China are considered key challenges. While many people are talking about the decline of hegemony and the role of this country, relying on the recent actions of America in reducing its security and political commitments in some regions such as the Middle East, the evidence shows that despite the internal problems in this country, Washington still has the largest number of military bases in the world, And influence in many international institutions and extensive relations with many countries have not left its international role. In this regard, the country's perceived alternative in the international arena, i.e. China, is facing numerous political and security challenges. From the type of political system to the border challenges and the international pressures of America, there are important obstacles to the role of China and then its national currency in the field of global political economy. Based on the neoliberal logic, challenges such as weakness in participation in global governance, the high power of the dollar in international markets, the absence of development institutions in the East as a weakness in structural strength, China's neo-mercantilist economic system and international consequences. There are reasons for creating yuan for China's foreign trade, which cannot be easily overlooked because of their contribution to the strengthening of the yuan, and finally, by the cognitivist approach, human rights challenges, negative global attitudes towards communist and socialist systems, and the Confucian cultural infrastructure. There is a reason for the internationalization of the Chinese economy against the hegemony of the yuan.

5. Conclusion

The results of this research show that the role of the United States in producing these challenges for the hegemony of the Yuan is central. To maintain the value and strength of the dollar, the United States will make every effort to challenge the yuan; Such as by expanding its political-economic relationship with Taiwan, hindering the expansion of China's

participation in international institutions and even spreading negative propaganda against China in Hollywood films and international media, especially in the field of human rights, that country has caused special challenges that disturb China's focus on the issue of internationalization and the hegemony of the yuan. Although it can be said that China, with its communist-confucian political and economic culture, has inherently opposed the culture of liberal democracy, and the aggressive reactions of the United States are justified; Therefore, this performance of the United States, although it will be done against any currency that wants to challenge the power of the dollar, but it will be stronger against China as the cultural-political counterpoint of the United States than what it wants to do against the Euro. On the other hand, considering these challenges and their future, other points can be raised. First, although the hegemony of the yuan is the subject of many discussions, the sustainability of the hegemony of the yuan in the case of achieving its goal is another matter. the sustainability of the hegemony of the yuan in case of achieving its goal is another matter. If the hegemony of the yuan is realized in the international monetary system, the supporters of the current hegemony will try to prevent it from continuing. Even the opponents who now exist for the current hegemony of the dollar and the projected hegemony of the yuan will try to challenge both hegemonies. One of these opponents is the European Union. Second, maybe the Western group has come to the conclusion that the transformation of the international financial regime is possible in the future, but they will prevent one country from becoming hegemonic in the international financial regime and will create a multipolar order. Third, despite declaring an egalitarian approach, China is ultimately forced to behave as a national government in the current order, and therefore it is not far from the expectation that it will sacrifice any relationship for its national interests. The lack of strong support for Russia in the recent Russia-Ukraine war and the caution in the military attack on Taiwan and the signing of a long-term agreement with the Arabs by expressing unrelated issues about the three Iranian islands make China an opportunistic and non-committal government in the international system.

سیاست جهانی

شاپا چاپی: ۲۳۸۳-۰۱۳۳
شاپا الکترونیکی: ۴۸۹۹-۴۵۳۸

Homepage: <https://interpolitics.guilan.ac.ir/>

چالش‌های سیاسی اقتصادی فراروی هژمونی یوان چین در نظام پولی بین‌المللی

فریبرز ارغوانی پیرسلامی^{۱*}، مجید ضیا بهبهانی^۲

۱. نویسنده مسئول، دانشیار روابط بین الملل، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران. رایانامه: Farghavani@Shirazu.Ac.Ir
۲. دانش آموخته کارشناسی ارشد مطالعات منطقه ای، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران. رایانامه: Aryogan@Gmail.Com

درباره مقاله	چکیده
<p>نوع مقاله: مقاله پژوهشی</p> <p>کلیدواژه‌ها: چین، ایالات متحده، هژمونی، یوان، دلار.</p> <p>تاریخچه مقاله تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۴/۲۷ تاریخ بازنگری: ۱۴۰۲/۰۹/۰۶ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۹/۲۷ تاریخ انتشار: ۱۴۰۲/۰۹/۲۹</p>	<p>این پژوهش با مفروض قرار دادن تلاش چین برای ایجاد هژمونی یوان، ارائه پاسخ به این پرسش را مدنظر دارد که چه چالش‌هایی فراروی آن هژمونی وجود دارد؟ بر همین اساس این نوشتار با استفاده از روش توصیفی-تحلیلی و بهره‌گیری از داده‌ها و آمارهای اقتصادی و همچنین با تمرکز بر رهیافت‌های سه‌گانه تحلیلی رژیم‌های بین‌المللی، معتقد است که چالش‌های موضوعی گوناگونی فراروی تغییر در رژیم پولی بین‌المللی از منظر رئالیستی، نئولیبرالی و شناختی قرار دارد. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهند که بر اساس منطق رئالیستی دو چالش تداوم هژمونی کنونی ایالات متحده و بحران‌های امنیتی داخلی و خارجی چین، منطبق با رویکرد نئولیبرالی، چالش‌هایی مانند ضعف در مشارکت در حکمرانی جهانی، قدرت زیاد دلار در بازارهای بین‌المللی، نبود نهاد‌های توسعه‌ای در شرق، سیستم اقتصادی نئومرکانتلیستی چین و پیامدهای بین‌المللی‌سازی یوان برای تجارت خارجی چین و در نهایت منطبق بر رویکرد شناخت‌گرایی، چالش‌های حقوق بشری، نگرش جهانی منفی نسبت به کمونیسم و زیربنای فرهنگی کنفوسیوسی آسیب‌زا به بین‌المللی‌شدن اقتصاد چین، به‌عنوان چالش‌های مهم در برابر هژمونی یوان برای دگرگونی در رژیم کنونی پولی بین‌المللی وجود دارند.</p>

استناد به این مقاله: ارغوانی، فریبرز، & ضیا بهبهانی، مجید. (۱۴۰۲). چالش‌های سیاسی-اقتصادی فراروی هژمونی یوان چین در نظام پولی بین‌المللی. سیاست جهانی، ۱۲(۳)، ۵۳-۷۹. doi: 10.22124/wp.2024.25258.3230

© نویسنده(گان)

ناشر: دانشگاه گیلان

هژمونی پولی یک پدیده اقتصادی و سیاسی است که می‌تواند عملکرد سیستم‌های پولی مالی بین‌المللی را تحت سلطه و نفوذ خود قرار دهد. در نتیجه هژمونی پولی بین‌المللی، پول ملی یک کشور تبدیل به ارز بین‌المللی می‌شود که در نهایت منافع یک کشور افزایش می‌یابد. برای استفاده از یک ارز در سطح بین‌المللی، چندین مؤلفه اقتصادی شامل ارزش واحد پول و عملکرد تورمی، ثبات سیاسی و سهم کشور از تجارت جهانی و اندازه اقتصادی آن در نظر گرفته می‌شود. در نتیجه تبدیل یک ارز به ارز بین‌المللی، بهره‌های مستقیم اقتصادی مانند درآمد حق انحصاری چاپ پول، افزایش درآمدهای مؤسسات بخش مالی داخلی و کاهش آسیب‌پذیری اقتصاد داخلی به تغییرات ارزش پول برای کشور حاصل می‌شود. همچنین قدرت سیاسی و هژمونیک آن کشور را در نظام بین‌الملل افزایش می‌یابد که از مهم‌ترین مزایای هژمونی پولی بین‌المللی است. در طول نیم‌قرن اخیر، هژمونی پولی دلار پس از جنگ جهانی دوم از طریق سیستم برتون وودز در سطح نظام بین‌الملل ایجاد شده است. اکنون دلار به‌عنوان مطمئن‌ترین ارز در تجارت جهانی در نظر گرفته می‌شود و تعیین‌کننده اصلی تقاضای سرمایه‌گذاران خصوصی است؛ بنابراین وضعیت اقتصادی ایالات متحده امریکا نقش مهمی در تجارت و اقتصاد بین‌المللی دارد و سایر کشورها برای تأمین منافع خود به وضعیت اقتصادی مطلوب در ایالات متحده وابسته هستند. می‌توان نتیجه گرفت که هژمونی یا قدرت بیشینه آمریکا از جهتی معلول هژمونی دلار است و سایر جنبه‌های قدرت در ایالات متحده به‌عنوان حافظ هژمونی دلار عمل می‌کنند؛ اما دلار به دلیل مشکلاتی مانند بحران مالی سال ۲۰۰۷ که بر تجارت جهانی تأثیر منفی گذاشت و همچنین اعمال تحریم‌های یک‌جانبه توسط آمریکا علیه برخی کشورها، در خطر از دست دادن اعتبار و هژمونی خود است و این مسئله رقابت برای جایگزینی دلار را بیشتر کرده است.

کاهش قدرت دلار در بازارهای جهانی منجر به اهمیت‌یابی ارزهای بین‌المللی دیگری شده است. یکی از ارزهای بالقوه بین‌المللی و رقیب دلار، یوان چین است. اقتصاد چین در اولین سال‌های هزاره جدید با پیشرفت و رشدی خیره‌کننده از منظر تولید ناخالص داخلی (GDP) جهان بر مبنای قدرت برابری خرید در جایگاه اول قرار دارد. علاوه بر این چین به لحاظ مجموعه‌ای از عواملی همچون جمعیت زیاد، سرعت بالای رشد اقتصادی و عضویت دائم در شورای امنیت سازمان ملل پتانسیل یک قدرت بزرگ را دارد. در واقع می‌توان گفت که رشد اقتصاد چین باعث شده واحد پولی این کشور از واحد پولی محلی به واحد پولی جهانی تبدیل شود؛ به طوری که در گزارش اخیر جامعه جهانی ارتباطات مالی بین‌بانکی

(سوئیفت)، یوان چین با پیشی گرفتن از یورو به دومین ارز پرکاربرد جهان در تسویه حساب‌های تجاری سوئیفت تبدیل شده است. با توجه به اهمیت بحث هژمونی پولی به نظر می‌رسد مجموعه‌ای از چالش‌های سیاسی و اقتصادی در راه تحقق هژمونی یوان وجود داشته باشد که بررسی آن‌ها مسئله این پژوهش است. نظر به قدرت رو به افزایش چین در عرصه اقتصاد جهانی و تسری اجتناب‌ناپذیر این قدرت به ارتقای پول ملی آن و کاربرد آن در سطح جهانی، مقاله حاضر میل و حرکت یوان به سوی ایفای نقش در مسیر یک ارز بین‌المللی قدرتمند و کسب جایگاه هژمونی برای آن را محتوم و مفروض می‌داند. از این‌رو پژوهش حاضر در پی واکاوی چالش‌های فراروی هژمونی یوان در نظام پولی بین‌المللی است و با اتکا به روش توصیفی-تحلیلی و داده‌ها و آمارهای اقتصادی و همچنین با تمرکز بر رهیافت‌های سه‌گانه تحلیلی رژیم‌های بین‌المللی، درصدد پاسخ به این پرسش است که چه چالش‌هایی در برابر هژمونی یوان وجود دارد؟ در همین راستا، پژوهش حاضر در چهار بخش تنظیم شده است. در بخش نخست، پیشینه پژوهش و در بخش دوم مفهوم رژیم‌های مالی و تحلیل آن‌ها بر اساس رهیافت سه‌گانه بررسی می‌شود. بخش سوم، ظرفیت‌های یوان چین برای تبدیل شدن به هژمونی تحلیل می‌کند و بخش چهارم، چالش‌های فراروی هژمونی یوان در نظام پولی مالی بین‌المللی را بررسی می‌کند.

۱. پیشینه پژوهش

رشد روزافزون اقتصاد چین و پیش‌بینی‌های مکرر پژوهشگران اقتصاد سیاسی مبنی بر ایجاد هژمونی یوان، توجه زیادی را به اقتصاد چین جلب کرده است. در ذیل به برخی از مهم‌ترین آثار این حوزه اشاره می‌شود.

پیران‌خو و همکاران (2021) در مقاله‌ای با عنوان «هژمونی دلار در سده بیست و یکم: کاوشی در مؤلفه‌های تداوم یا زوال در چارچوب نظام پولی بین‌المللی» به بررسی تداوم یا زوال دلار آمریکا پرداخته‌اند. این مقاله با شناخت و بررسی آماری محورهای مؤثر در تداوم یا زوال هژمونی دلار در سده بیست و یکم نشان داده است که در کوتاه و میان‌مدت، هژمونی دلار با فرازوفرودهایی تداوم خواهد داشت؛ اما در بلندمدت امکان شکل‌گیری نظام پولی متکثر چند ارزی و تبدیل دلار به ارزی در میان سایر ارزها وجود دارد. کولایی و نیکنام (2015) مطالعه‌ای با عنوان «چالش راهبردی چین و ایالات متحده بر سر هژمونی جهانی» به چرایی تبدیل نشدن چین به عنوان یک هژمون اقتصادی بعد از مشکلات بزرگ مالی ایالات متحده پرداخته است. رخدادهای تروریستی ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ و سپس بحران‌های مالی جهانی

۲۰۰۷، به رکود و تشنج اقتصادی در ایالات متحده منجر شد و در نتیجه جایگاه بین‌المللی چین نه تنها در سیاست بلکه در اقتصاد افزایش یافته است؛ اما باین وجود به دلایلی چین هنوز نتوانسته دستور کار مدنظر خود را در جهان پیاده کند و خود را به‌عنوان یک هژمون مالی جدید در اقتصاد جهانی معرفی کند. سازماند و نریمانی (2015) در مقاله‌ای با عنوان «چین؛ ابرقدرت شدن و چالش‌های آن» به بررسی چالش‌های فراروی هژمونی چین پرداخته‌اند. از منظر مقاله چین به لحاظ مجموعه‌ای از عوامل شامل اقتصاد بسیار قوی، جمعیت زیاد، سرزمین وسیع، آهنگ توسعه بی‌نظیر، سلاح هسته‌ای، حق وتو در شورای امنیت سازمان ملل و موقعیت ژئوپلیتیکی ظرفیت هژمون شدن را داراست؛ اما به دلایلی مانند فقر گسترده در چین، نقض فاحش حقوق بشر، فساد اداری و سیاسی، مشکلات ناشی از آلودگی محیط‌زیست در محیط داخلی و عدم نقش محوری در دستورکارهای جهانی و عدم حضور فعالانه در طراحی الگوهای مدیریت امنیت جهانی در محیط خارجی نمی‌تواند در آینده نزدیک ابرقدرت شود. موسسه کردیت سویس^۱ (۲۰۲۳) در مقاله‌ای با عنوان «آنچه در آینده برای نظام پولی در انتظار است» به بررسی این موضوع پرداخته است که آینده نظام پولی بین‌المللی به کدام سمت می‌رود. اگرچه دو سناریو بعید یعنی ایجاد یک واحد پول مشترک جهانی و ایجاد هژمون ارز جایگزین در مورد ارزی غیر از دلار آمریکا وجود دارد اما به نظر می‌رسد که تکامل تدریجی به یک سیستم پولی چندقطبی تر، محتمل‌ترین نتیجه باشد.

شوارتز^۲ و گرماین^۳ (۲۰۱۷) در پژوهشی دیگر با عنوان اقتصاد سیاسی بین‌المللی شدن ارز: مورد RMB به تجزیه و تحلیل هزینه‌های اجتماعی رنمینی (یوان) برای تبدیل شدن به ارز بین‌المللی پرداخته است. این مطالعه نشان می‌دهد که احتمال اینکه چین بتواند با موفقیت در مورد هزینه‌های اجتماعی مرتبط با اجرای یک ارز کاملاً بین‌المللی شده به نتیجه برسد، در حال حاضر بسیار کم است و دلار آمریکا به‌عنوان ارز بین‌المللی برجسته اقتصاد جهانی برای آینده قابل پیش‌بینی بدون چالش باقی خواهد ماند. پراساد و یی^۴ (۲۰۱۲) در مقاله‌ای با عنوان «نقش رنمینی در سیستم پولی جهانی» به تجزیه و تحلیل سه مفهوم مرتبط اما متمایز راجع به نقش رنمینی در سیستم پولی جهانی که شامل بین‌المللی‌سازی ارز، قابلیت تبدیل ارز و وضعیت ارز ذخیره پرداخته است. تعیین توالی آن‌ها در ارتباط با سایر اهداف سیاست

1. Credit Suisse

2. Schwartz

3. Germain

4. Prasad & Ye

مانند اصلاحات بخش مالی و انعطاف‌پذیری نرخ ارز بر معاملات سود-ریسک آن‌ها تأثیر خواهد گذاشت. درحالی‌که چین به طور فعال بین‌المللی‌سازی واحد پول خود را ترویج می‌کند، از دستیابی به قابلیت تبدیل کامل یا تأمین سایر پیش‌شرط‌های دستیابی به وضعیت ارز ذخیره‌ای فاصله زیادی دارد. با در نظرگیری این پژوهش‌ها مقاله حاضر با تمرکز بر حوزه رژیم‌های بین‌المللی در مرتبه نخست قائل به لزوم تحلیل موقعیت یوان در این چارچوب است و سپس با بررسی وضع موجود رژیم پولی بین‌المللی ارتقای یوان به موقعیت هژمونی پولی را با چالش‌ها و مشکل‌هایی همراه می‌داند.

۲. چارچوب نظری

رژیم مالی بین‌المللی همانند سایر رژیم‌ها دارای ویژگی و ساختارهایی است که می‌توان آن را بر مبنای مکاتب تحلیلی رژیم‌ها بررسی کرد. در مطالعه رژیم‌ها سه مکتب تحلیلی رئالیسم، نئولیبرالیسم و شناخت‌گرایی وجود دارد (Hasenclever et al., 1997:3). رئالیست‌ها بر روابط قدرت تمرکز می‌کنند، نئولیبرال‌ها تحلیل‌های خود را بر منافع استوار می‌کنند و شناخت‌گراها که بر پویایی دانش، ارتباطات و هویت‌ها تأکید دارند. هر مکتب شامل چندین ویژگی است که در زمره افزایش یا کاهش قدرت رژیم‌ها محسوب می‌شوند. در مکتب رئالیسم، توجه به توزیع منابع قدرت بین بازیگران از مؤلفه‌های افزایشده قدرت رژیم و توجه به منافع نسبی و کم‌توجه به نهادگرایی و همکاری بین‌المللی از مؤلفه کاهنده قدرت رژیم‌ها است. در مکتب نئولیبرالیسم توجه به منافع مطلق و نهادگرایی از مؤلفه‌های افزایشده و در نظر گرفتن ترجیحات و هویت بازیگران به‌عنوان عامل برون‌زا از مؤلفه‌های کاهنده قدرت رژیم‌ها است. در نهایت بر اساس مکتب شناخت‌گرایی، مؤلفه افزایشده قدرت رژیم شامل توجه بیشتر از نئولیبرالیسم به نهادگرایی است. این در حالی است که توجه شدید به نقش ایده‌های علی و هنجاری در زمره مؤلفه‌های کاهنده قدرت رژیم تقسیم‌بندی می‌شود.

به‌طورکلی یکی از تفاوت‌های اصلی که این سه مکتب فکری را از هم جدا می‌کند، درجه نهادگرایی است و منظور از نهادگرایی این است که نهادهای بین‌المللی اهمیت دارند. از نظر تحلیلی، نهادها بر اساس دو مؤلفه اثربخشی و استحکام (انعطاف‌پذیری) بررسی می‌شود. مؤلفه اثربخشی بدین معنی است که نخست یک رژیم تا حدی مؤثر است که اعضای آن از هنجارها و قوانین آن تبعیت کنند (قدرت رژیم) و دوم اینکه یک رژیم تا حدی مؤثر است که به اهداف معینی دست یابد. در مقابل، استحکام رژیم (انعطاف‌پذیری) به قدرت ماندن نهادهای بین‌المللی در مواجهه با چالش‌های برون‌زا اشاره دارد. به‌عبارت‌دیگر، نهادهایی که با هر تغییر قدرت در میان اعضای خود تغییر می‌کنند یا زمانی که

قدرتمندترین اعضا متوجه می‌شوند که منافع آن‌ها دیگر به‌طور بهینه توسط رژیم فعلی تأمین نمی‌شود، فاقد انعطاف‌پذیری هستند. تغییر در این زمینه ممکن است به معنای تغییر اساسی در محتوای هنجاری رژیم یا تغییر شدید (معمولاً کاهش) در میزانی باشد که دستورات رژیم واقعاً توسط اعضای آن هر دو رعایت می‌شود؛ بنابراین، حداقل در اصل، یک رژیم ممکن است شکننده باشد، اگرچه همچنان درجه بالایی از اثربخشی را نشان می‌دهد؛ یعنی انطباق با هنجارها و قوانین جدید ممکن است به همان اندازه که با هنجارهای قبلی بود، بالا باشد. به‌طورکلی دو بعد اهمیت رژیم از نظر مفهومی مستقل هستند (اگرچه ممکن است از نظر تجربی همبستگی داشته باشند)، یعنی استحکام یک رژیم را نمی‌توان از اثربخشی آن استنباط کرد و بالعکس. آنچه در مورد رژیم‌های مالی بین‌المللی ارزیابی می‌شود همان اثربخشی و استحکام مربوط به رژیم‌های بین‌المللی است و این دو مؤلفه تحت تأثیر انتظارات بازیگران و عوامل درون‌زا و برون‌زا است. به‌طور معمول رژیم مالی بین‌المللی به دو دوره پیش و پس از دلار تقسیم می‌شود و هر دوره نقطه قوت و ضعفی داشته است. از دید رهیافت‌های سه‌گانه نقاط قوت و ضعف رژیم پولی بین‌المللی پیش از دلار در قالب جدول ۱ بررسی می‌شود. همچنین نقاط قوت و ضعف رژیم پولی بین‌المللی پس از دلار شامل برتون وودز و سیستم شناور است که از دید رهیافت‌های سه‌گانه در قالب جداول ۲ و ۳ قابل بررسی است. همچنین از دید شاخص‌های پولی بین‌المللی، بررسی دو مؤلفه اثربخشی و استحکام رژیم‌های مالی را می‌توان در قالب سه عامل مهم وضعیت ثبات نرخ ارز، تحرک سرمایه مالی بین‌المللی و صلاح‌دید داخلی سیاست پولی انجام می‌شود (Saylor, 2012). حکومت‌ها تمایل دارند هم‌زمان با نرخ ارز ثابت، تحرک سرمایه و اختیار داخلی سیاست پولی داشته باشند تا از مزایای مربوطه بهره‌مند شوند؛ با این حال، در دنیای واقعی، وضعیت هزینه-فرصت با عنوان تثلیث غیرممکن وجود دارد که امکان بهره‌مندی هم‌زمان از سه عامل به‌صورت مثبت وجود ندارد. برای مثال، اگر کشوری برای جلوگیری از رکود، نرخ بهره داخلی خود را کاهش دهد، ارزش پول آن کاهش می‌یابد و در نتیجه ثبات نرخ ارز از بین می‌رود. در مورد رژیم مالی بین‌المللی پیش و پس از دلار با توجه به این سه عامل، می‌توان در قالب جدول ۴ بررسی را انجام داد:

نقاط ضعف	نقاط قوت	رهیافت
نقش ضعیف دولت‌ها در تنظیم - کنندگی سیاست پولی داخلی	توزیع قدرت مناسب بین قدرت‌های مالی بین‌المللی	رنالیسم
توجه ناکافی به همکاری بین‌المللی به‌ویژه در همگرایی عقاید مالی دولت‌ها و عرضه - تقاضای جهانی	تحرك سرمایه مالی بین‌المللی در راستای گسترش همکاری - های بین‌المللی	نئولیبرالیسم
نهادگرایی ناکافی	تحرك سرمایه مالی بین‌المللی با محوریت غیردولتی	شناخت‌گرایی

جدول ۱. نقاط قوت و ضعف رژیم پولی بین‌المللی پیش از دلار از دید رهیافت‌های سه‌گانه (نگارندگان).

جدول ۲. نقاط قوت و ضعف سیستم برتون‌وودز از دید رهیافت‌های سه‌گانه

نقاط ضعف	نقاط قوت	رهیافت
گسترش همکاری‌های بین - المللی متضاد با نقش داخلی دولت	نقش قوی دولت‌ها در تنظیم سیاست‌های پولی داخلی	رنالیسم
عدم تحرك سرمایه مالی بین - المللی	همکاری بین‌المللی مناسب بر پایه صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی	نئولیبرالیسم
انحراف از عقاید بنیان‌گذاران سیستم برتون وودز	نهادگرایی مناسب	شناخت‌گرایی

منبع: (نگارندگان).

جدول ۳. نقاط قوت و ضعف سیستم نرخ ارز انعطاف‌پذیر (شناور) از دید رهیافت‌های سه‌گانه

رهیافت	نقاط قوت	نقاط ضعف
رنالیسم	نقش مناسب دولت‌ها در تنظیم نرخ ارز	تأثیرگذاری قوی عوامل پولی بین‌المللی بر نقش تنظیم‌کنندگی دولت
نئولیبرالیسم	همکاری بین‌المللی مناسب بر پایه نهادهای بین‌المللی مانند گروه بیست	افزایش نقش دولت در تضاد با گسترش همکاری بین‌المللی
شناخت‌گرایی	نهادگرایی مناسب	عقاید و هویت متغیر در پاسخ به کنش‌های بین‌المللی

منبع: (نگارندگان).

جدول ۴. نقاط قوت و ضعف رژیم‌های مالی بین‌المللی از دید شاخص‌های پولی بین‌المللی

رژیم‌ها	نقاط قوت	نقاط ضعف
رژیم مالی پیش از دلار	ثبات نرخ ارز و تحرک سرمایه مالی بین‌المللی منجر به اثربخشی مطلوب می‌شود.	به دلیل عدم اختیار در سیاست داخلی پولی این رژیم حساس به شوک‌های داخلی است که منجر به کاهش استحکام آن می‌شود.
رژیم مالی پس از دلار	ثبات نرخ ارز و اختیار داخلی سیاست پولی منجر به افزایش اثربخشی می‌شود.	عدم تحرک سرمایه مالی بین‌المللی و کاهش ناگهانی ارزش یا حتی ارزش‌گذاری مجدد نرخ ارز منجر به

برتون وودز

کاهش اثربخشی و استحکام می‌شود.			
عدم ثبات نرخ ارز و شکنندگی در برابر شوک‌های بین‌المللی باعث کاهش استحکام است.	تحرک آزاد سرمایه و اختیار داخلی انعطاف‌پذیر سیاست پولی منجر به افزایش اثربخشی می‌شود.	سیستم شناور آزاد	
کاهش یا افزایش ناگهانی نرخ ارز، از دست دادن ذخایر بین‌المللی و یا انباشته شدن بیش‌ازحد این ذخایر منجر به کاهش اثربخشی و استحکام آن می‌شود.	تحرک سرمایه مالی بین‌المللی به همراه امکان‌پذیری انتخاب بین وضعیت ثبات نرخ ارز یا اختیار داخلی سیاست پولی منجر به افزایش اثربخشی می‌شود.	سیستم شناور مدیریت‌شده	

منبع: (نگارندگان و Saylor, 2012).

۳. ظرفیت‌های یوان

ظرفیت‌های یوان برگرفته از ظرفیت‌های سیاسی - اقتصادی چین است که در نتیجه اصلاحات اقتصادی در سال ۱۹۷۸ رخ داد. در آن زمان کمتر کسی فکر می‌کرد که چین بتواند در سالیان بعد رشد اقتصادی عظیمی را تجربه کند و کشور خود را با سرعت پیشرفت دهد. پیشرفتی که اکنون توانایی بالقوه‌ای برای دگرگونی در نظام پولی بین‌المللی را دارد.

۳-۱. اصلاحات اقتصادی چین

اصلاحات اقتصادی چین محصول چندین علت ایدئولوژیک و شرایط خاصی بود که در نتیجه حکومت مائو، بنیان‌گذار خلق چین ایجاد شد. قبل از شروع اصلاحات، چین، تحت رهبری رئیس مائو، یک اقتصاد

برنامه‌ریزی مرکزی را پیش می‌برد و بخش بزرگی از تولید اقتصادی کشور توسط دولت هدایت و کنترل می‌شد (Morrison, 2019). پس از درگذشت مائو، در سال ۱۹۷۸، دنگ و حامیانش کنترل قاطع کمیته مرکزی حزب کمونیست چین را به دست گرفتند. دو سال پس از مرگ مائو (۱۹۷۶)، سیاست‌هایی در نظر گرفته شد که شامل اقدامات عمل‌گرایانه با در نظر گرفتن نقش بزرگ‌تری برای مبادلات بازار داخلی و بین‌المللی بود (Garnaut, 2012:2). اصلاحات کشاورزی چین ابتدا در سال‌های ۱۹۷۸ و ۱۹۷۹ اتفاق افتاد. در طی شش سال اول اصلاحات (۱۹۷۸-۱۹۸۴)، نرخ رشد سالانه ارزش ناخالص تولید کشاورزی تقریباً سه برابر شد و به ۷.۱ درصد رسید (Chow, 2018:95).

بنگاه‌ها دومین واحد تولیدی مهم در چین هستند. در نتیجه اصلاحات علاوه بر شرکت‌های دولتی، سه نوع دیگر از شرکت‌ها در چین به وجود آمدند: جمعی، فردی و سرمایه‌گذاری برون‌مرزی (که تحت سیاست درهای باز این کشور تأسیس شد). این نکته شایان ذکر است که رشد بخش‌های جمعی و خصوصی بسیار سریع‌تر از بخش دولتی بوده است (Song, 2018: 347; Chow, 2018:95). یکی دیگر از اجزای مهم تصمیم کمیته مرکزی حزب کمونیست در اکتبر ۱۹۸۴ در مورد اصلاحات اقتصادی، اصلاح سیستم قیمت بود که با هدف اصلی تعیین قیمت توسط نیروهای بازار انجام شد (Chow, 2018:101). برای اعمال کنترل اقتصاد کلان که در اقتصاد بازار به جای برنامه‌ریزی مرکزی اعمال می‌شود، باید یک سیستم بانکی مدرن ایجاد می‌شد و اصلاح نظام بانکی شروع شد. در سال ۱۹۸۳، بانک خلق چین رسماً به یک بانک مرکزی تبدیل شد و بانک‌های تخصصی از جمله بانک صنعتی و تجاری چین، بانک کشاورزی چین و بانک ساخت‌وساز خلق چین تأسیس شدند (Chow, 2018:102; Huang & Wang, 2018:293). همچنین از زمان آغاز اصلاحات اقتصادی، سیستم آموزشی چین در حال بهبود بوده و به وضعیت قبل از انقلاب فرهنگی خود بازگشته است.

۲-۳. چین و نظام تجارت بین‌الملل

اقتصاد چین قبل از اصلاحات اقتصادی اساساً یک اقتصاد بسته بود. در سال ۱۹۷۸، حجم کل تجارت خارجی آن - یا مجموع ارزش صادرات و واردات آن - تنها ۷ درصد درآمد ملی آن بود. با سیاست درهای باز دنگ و در ۴۰ سال بین ۱۹۷۸ و ۲۰۱۷، اقتصاد متوسط نرخ رشد سالانه ۹.۶ درصد را حفظ کرد (Wang, 2018:167). با نگاهی به گذشته، اصلاحات تجاری و آزادسازی از سال ۱۹۷۸ شروع شد و در زمان الحاق به سازمان جهانی تجارت در سال ۲۰۰۱ به اوج رسید. پیوستن چین به سازمان جهانی تجارت در دسامبر ۲۰۰۱ نقطه عطفی در تاریخ اصلاحات و گشایش این کشور بود (Li & Jiang, 2018).

577-576). در نتیجه اصلاحات، ارزش کل واردات و صادرات از ۲۰۶ میلیارد دلار در سال ۱۹۷۸ به ۴.۱ تریلیون دلار در سال ۲۰۱۷ افزایش یافت. صادرات از ۱۰ میلیارد دلار به ۲.۲ تریلیون دلار افزایش یافت در حالی که واردات از ۱۱ میلیارد دلار به ۱.۸ تریلیون دلار افزایش یافت. علاوه بر این، مطابق گزارش جدید پایگاه آمار تجارت بین‌المللی سازمان ملل در سال ۲۰۲۱، سهم چین از صادرات جهانی، ۳,۳۶۲ میلیارد دلار بوده و سهم ایالات متحده، آلمان و ژاپن به ترتیب ۱,۷۵۳، ۱,۶۳۵ و ۷۵۷ میلیارد دلار بوده است (UNCDatabase, 2022).

سرمایه‌گذاری خارجی - دومین جزء سیاست درهای باز - از طریق باز کردن مناطق اقتصادی مختلف چین ترویج شد. سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در چین از سال ۱۹۹۷ تا ۲۰۲۳ به طور متوسط ۴۹۶.۹۲ میلیون دلار بوده است که در دسامبر سال ۲۰۲۲ به بالاترین میزان خود یعنی ۱۸۹۱.۳۰ میلیون دلار و کمترین رکورد ۱۸.۳۲ صد میلیون دلار در ژانویه سال ۲۰۰۰ رسیده است (Tradingeconomics, 2023).

۳-۳. چین و نظام بین‌المللی انرژی

از اواسط دهه ۱۹۹۰، نگرانی فزاینده چین در مورد امنیت انرژی، رهبران این کشور را وادار کرد تا سیاست‌های متنوعی را برای بخش‌های مختلف انرژی، از جمله نفت، گاز و برق ایجاد کنند. اقدامات داخلی موضوعات مختلفی را از تشویق سرمایه‌گذاری در تولید نفت بومی تا ارتقای انرژی‌های تجدیدپذیر شامل می‌شود. در این زمینه چین علاوه بر پیگیری توسعه و اجرای برنامه‌های صرفه‌جویی و بهره‌وری انرژی، ذخایر استراتژیک نفتی را ایجاد کرده و به زودی تکمیل خواهد کرد. همچنین چین تلاش می‌کند تا فناوری‌ها و منابع تجدیدپذیر را ترویج کند که تاکنون در این زمینه بسیار موفق بوده است (Zhang, 2018:517). علاوه بر این، چین صنعت انرژی خود را با تبدیل شرکت‌های نفت ملی دولتی خود به شرکت‌های یکپارچه که هم در بالادست و هم پایین‌دست فعالیت می‌کنند، سازمان‌دهی مجدد کرد. در نهایت، چین تلاش کرده است تا تولید نفت بومی خود را با اصلاح سیستم قیمت‌گذاری و مالیات خود به حداکثر برساند (Stegen, 2015:198).

اقدامات خارجی چین در چندین دوره انجام شد. در دوران بین سال‌های ۱۹۹۲ تا ۱۹۹۷ چین واردات نفت را از طریق خرید مستقیم قراردادی آغاز کرد. از سال ۱۹۹۷ تا ۲۰۰۲ تسلط بر بازارهای خارجی مدنظر قرار گرفت و پس از آن از سال ۲۰۰۲-۲۰۱۲ چین به جای قطع قرارداد با دولت‌های دیگر، مستقیماً با شرکت‌های خارجی مذاکره کرد. این مرحله همچنین شاهد گسترش چین به مکان‌های جدید و فناوری‌های جدید بود. در سال ۲۰۰۶، چین به یک واردکننده خالص گاز تبدیل شد که باعث تأکید

جدید بر گاز به‌عنوان اولویت اصلی همکاری انرژی شد؛ اما اکنون برنامه‌های چین برای جاده ابریشم جدید است که نه‌تنها تلاش می‌کند تا واردات خود را تضمین کند، بلکه به دنبال ادغام منطقه آسیا و تبدیل شدن به قطب انرژی شرق-غرب است (Stegen, 2015:198-201). هم‌چنین در ژوئن ۲۰۲۲، چین چهاردهمین برنامه پنج‌ساله در مورد توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر (۲۰۲۱-۲۰۲۵) را منتشر کرد که با هدف افزایش ۵۰ درصدی تولید انرژی‌های تجدیدپذیر، سهم مصرف برق تجدیدپذیر در سال ۲۰۲۵ را ۳۳ درصد تعیین می‌کند (Zhou, Peng & Li, 2022).

۳-۴. چین و نظام مالی بین‌المللی

جمهوری خلق چین به‌عنوان یکی از بزرگ‌ترین اقتصادهای جهان، سهم بالاتری در تجارت خارجی نسبت به ایالات متحده دارد و منطبق بر برخی منابع اولین اقتصاد دنیا است. افزایش سریع استفاده از رنمینبی (یوان) در عرصه بین‌المللی نتیجه یک سری اقدامات است که هدف آن گسترش پول چین در سراسر جهان است.

۳-۴-۱. نقش چین در حکمرانی پولی بین‌المللی

برتری اقتصادی قدرت‌های نوظهور مانند چین و نیاز به نمایندگی از منافع آن‌ها در نظام موجود، اولین و اصلی‌ترین محرک تغییر در سیستم مالی بین‌المللی است. معماری کنونی مالی جهانی، برای اولین بار در اواسط دهه ۱۹۴۰ با معرفی دلار آمریکا به‌عنوان سنگ بنای نظام پولی بین‌المللی آغاز بکار کرد (Drysedale, Triggs, & Wang, 2017:16)؛ اما چین با سه رویکرد به دنبال تغییرات حکمرانی پولی بین‌المللی است. نخستین رویکرد، همکاری با قدرت‌های مستقر برای پیشبرد اصلاحات در معماری مالی جهانی است. یک رویکرد جایگزین برای چین ایجاد مؤسسات و سازمان‌های جدید است که نماینده قدرت‌های نوظهور و کشورهای در حال توسعه باشند. نمونه اولیه رویکرد دوم، ایجاد بانک سرمایه‌گذاری زیرساخت آسیایی و طرح ابتکاری کمربند و جاده است. رویکرد سوم - که ممکن است مناسب‌ترین مسیر برای چین در اصلاحات معماری مالی جهانی باشد، تمرکز ویژه بر ایجاد یک شبکه ایمنی مالی جهانی دولایه متمرکز بر نماینده صندوق بین‌المللی پول و با همکاری قوی میان بازیگران اصلی اقتصادی است (Drysedale et al., 2017:17).

جمهوری خلق چین به‌عنوان دومین اقتصاد بزرگ جهان، بزرگ‌ترین کشور تجاری و بزرگ‌ترین دارنده خارجی اوراق قرضه دولتی ایالات متحده، به ارزی با وضعیت بین‌المللی نیاز دارد که با وضعیت اقتصادی آن کشور در اقتصاد جهانی مطابقت داشت (Yu, 2014:4). بین‌المللی شدن یوان منجر به کاهش خطرات نرخ ارزی، کاهش هزینه‌های مبادلات تجاری جمهوری خلق چین، افزایش کارایی مالی مؤسسات مالی جمهوری خلق چین و کاهش نیاز جمهوری خلق چین به نگه‌داشتن دلار به‌عنوان وسیله مبادله و ذخیره ارزش می‌شود. رشد استفاده فرامرزی از یوان را می‌توان تا حدودی به دلیل تسهیل تسویه حساب‌های بین‌المللی یوان تحت حساب جاری و سرمایه‌گذاری مستقیم دانست (Yu, 2014:12).

در نتیجه در سال ۲۰۲۰، تسویه فرامرزی یوان در مجموع ۲۸.۳۹ تریلیون یوان بود که ۴۴.۳ درصد به صورت سالانه افزایش یافت (PBC, 2021). در نیمه اول سال ۲۰۲۱، تسویه فرامرزی ۱۷.۵۷ تریلیون یوان بود که ۴۸.۲ درصد از کل تسویه فرامرزی در همان دوره را تشکیل می‌داد و ۲.۴ واحد درصد بالاتر از سال گذشته بود. همچنین مستقیم و فوری‌ترین نتیجه افزایش تسویه یوان برای واردات، افزایش چشمگیر ذخایر یوان ساکنان هنگ‌کنگ، چین است. به‌طور مثال تا جولای ۲۰۱۱، کل سپرده‌های یوان ۵۸۰ میلیارد یوان، معادل ۸۹۹ میلیارد دلار هنگ‌کنگ بود و ۹.۵ درصد از کل سپرده‌های ۹۴۷ میلیارد هنگ‌کنگ در هنگ‌کنگ را تشکیل می‌داد (Yu, 2014:13). همچنین در سال ۲۰۲۰، سپرده‌های یوان فراساحلی به‌طور پیوسته افزایش یافت. تا پایان سال ۲۰۲۰، سپرده‌های یوان در بازارهای بزرگ یوان فراساحلی از ۱.۲۷ تریلیون فراتر رفت (PBC, 2021). همچنین با انتشار اوراق قرضه بنام اوراق قرضه پاندا و اوراق قرضه یوان به‌عنوان یک تقویت‌کننده بزرگ برای بین‌المللی شدن یوان (Yu, 2014:14). از سوی دیگر چین ترتیبات سوآپ ارزی با کشورهایی مانند آرژانتین، استرالیا، برزیل و چندین کشور دیگر را شروع کرده است (Yu, 2014:14).

در نهایت بر اساس گزارشی که سوئیفت در ژوئن ۲۰۲۱ منتشر کرد، یوان از نظر معاملات نقدی ارز در رتبه پنجم پس از دلار آمریکا، یورو، پوند انگلیس و ین ژاپن قرار گرفت. کشورها و مناطق اصلی برای معاملات نقدی ارز با یوان شامل بریتانیا (با نسبت تسویه ۳۶.۷ درصد)، ایالات متحده (با نسبت تسویه ۱۴.۴ درصد) و چین (با نسبت تسویه حساب ۱۱.۰ درصد) است. بر اساس آمار سوئیفت، یوان یکی از فعال‌ترین ارزها در بازارهای ارز در سطح جهان بود (PBC, 2021).

۴. هژمونی یوان: بررسی چالش‌ها

مدرنیزاسیون سریع چین، نفوذ جهانی آن را با سرعتی چشمگیر افزایش داده است. با این حال، چین با این سؤال مواجه است که چگونه می‌تواند با کمترین چالش مسیر پیشرفت خود را در جامعه جهانی ادامه دهد. در این بخش به چالش‌های اساسی چین در مسیر هژمونی یوان در نظام بین‌المللی مالی منطبق با رویکردهای مبتنی بر رئالیسم، نئولیبرالیسم و شناخت‌گرایی رژیم‌ها پرداخته خواهد شد.

۴-۱. چالش‌های مبتنی بر رویکرد رئالیسم

در مسیر هژمون شدن یوان در نظام مالی بین‌المللی، مؤلفه‌های متعددی تأثیرگذارند که ناشی از نظم موجود است. با توجه به رویکرد رئالیسم که با محوریت مفهوم دولت و امنیت همراه است، چالش‌های این دسته شامل چالش‌های ناشی از هژمونی امریکا و چالش‌های امنیتی پیش روی بیجینگ می‌شود.

۴-۱-۱. هژمونی امریکا

هژمونی ایالات متحده یک هژمونی چندوجهی است که در همه حوزه‌های مهم نظام بین‌الملل نفوذ کرده است. پس از شصت سال حفظ موقعیت ابرقدرت و چهل سال اشتراک قدرت با اتحاد جماهیر شوروی، ایالات متحده امروز قدرت مسلط در جهان است. مشخص است که جایگزینی هژمونی دیگر بجای ایالات متحده بسیار سخت خواهد بود. ایالات متحده امریکا پنج منبع مهم قدرت بین‌المللی یعنی توانایی آن برای محافظت از متحدان، رهبری آن در صنعت دانش، وضعیت ارز ذخیره، سهم آن از تولید و قدرت تعیین دستور کار بین‌المللی را دارد که به راحتی قابل رقابت نیست و بالاترین سود را از همکاری بین‌المللی با این منابع قدرت به خود اختصاص می‌دهد. این پنج منبع قدرت، مکمل همدیگر هستند و در نتیجه مانع دگرگونی در وضعیت هژمونی دلار به نفع ارز دیگری مانند یوان خواهند شد. هرگونه دگرگونی در وضعیت هژمونی مالی کنونی می‌تواند به صورت زنجیروار تمامی ارکان قدرت ایالات متحده در نظام بین‌الملل را تحت تأثیر قرار دهد و از این رو ایالات متحده به هژمونی دلار به عنوان منافع ملی خود می‌نگرد و از این هژمونی با تمامی توان خود چه در حوزه نظامی و چه در حوزه سیاسی مراقبت خواهد کرد.

بحران‌های امنیتی، گونه‌ای از چالش‌های مرتبط با قدرت هستند که می‌تواند امنیت و مشروعیت آن را تحت تأثیر بگذارد. بحران‌های امنیتی چین تاکنون متعدد بوده است که می‌توان آن‌ها را به بحران‌های داخلی و خارجی تقسیم‌بندی می‌شوند.

-بحران‌های داخلی

چین با وجود رشد اقتصادی مطلوب در سال‌های اخیر، با چالش‌های مختلفی مواجه است. برای کاهش بیکاری که ۵.۵ درصد در مناطق شهری است، باید همچنان نرخ رشد بالایی را حفظ کند، از محیط‌زیست محافظت کند و عدالت اجتماعی را بهبود بخشد (Jian, 2010:142). شکاف درآمدی بین ساکنان روستایی و شهری همچنان در حال افزایش و میانگین درآمد ساکنان شهرها در سال ۲۰۰۸، ۳.۳۱ برابر تقریباً ۷۴۰ میلیون کشاورز کشور است، درحالی‌که در سال ۱۹۹۷ این رقم ۲.۴۷ برابر بود (Jian, 2010: 143; Reuters, 2009). اگرچه در سال ۲۰۲۰، با تلاش حکومت، درآمد قابل تصرف ساکنان شهری در چین ۲.۵۶ برابر ساکنان روستایی و ۲.۶۶ برابر ساکنان روستایی در منطقه کمتر توسعه‌یافته غربی بود (Liu, 2022). از سوی دیگر افزایش جمعیت شناور چین نیز یک نگرانی بزرگ است. با اصلاحات اقتصادی و کاهش کنترل بر محل زندگی مردم، میلیون‌ها چینی از روستاها به مناطق شهری، از مناطق توسعه‌نیافته اقتصادی به مناطق توسعه‌یافته و از مناطق مرکزی و غربی به مناطق ساحلی شرقی مهاجرت کرده‌اند. جمعیت شناور از ۷۰ میلیون نفر در سال ۱۹۹۳ به ۱۴۷ میلیون نفر در سال ۲۰۰۵ افزایش یافت که از ۱۱ درصد جمعیت کشور فراتر رفت و بیش از ۳۰ درصد از کل کارگران روستایی را تشکیل می‌داد. همچنین بر اساس آخرین سرشماری ملی چین، جمعیت شناور چین بین سال‌های ۲۰۱۰ و ۲۰۲۰ بشدت افزایش یافت و به ۳۷۶ میلیون یا ۲۶.۶ درصد از کل جمعیت رسید (MacLachlan & Gong, 2022:3). همچنین بی‌ثباتی تبت و شین‌جیانگ چالش امنیتی دیگری برای بیجینگ ایجاد می‌کند. علاوه بر این، بحران امنیتی ناشی گسترش بیماری کووید-۱۹ با در نظر گرفتن ناتوانی چین در برنامه کووید صفر و آمارسازی‌های مبهم کروناپی، چالش روانی مهمی علیه حکومت چین در جامعه جهانی ایجاد کرده است.

- بحران‌های خارجی

در دهه ۱۹۸۰، بیجینگ که به‌طور فزاینده‌ای عمل‌گرا بود، سیاست خارجی خود را تغییر داد و معتقد بود که صلح و توسعه دو موضوع غالب نظام بین‌الملل بودند. بحران سیاسی در سال ۱۹۸۹ و پایان جنگ سرد تهدید سیاسی غرب برای حاکمیت حزب کمونیست چین را برجسته کرد. از سوی دیگر عطش

انرژی چین در سال‌های اخیر به نظریه تهدید چین اضافه می‌شود. چین در حال حاضر اولین واردکننده بزرگ نفت و دومین واردکننده بزرگ گاز طبیعی در جهان است و تهدیدهای ژئوپلیتیک به‌ویژه در تنگه هرمز و تنگه مالاکا برای چین حیاتی است (OPEC, 2022; Comtrade, 2022). از سوی دیگر در سی سال گذشته، اقتصاد چین به یک اقتصاد تجارت محور تبدیل شده است. از سال ۱۹۷۸ تا ۲۰۲۱، حجم تجارت چین از ۲۰.۶ میلیارد دلار به ۵۶۰۰.۳ میلیارد دلار افزایش یافت (Customs, 2022). چین در حال حاضر یکی از کشورهای است که بیشتر به تجارت خارجی وابسته است و حدود یک هفتم نیروی کار چین به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم با تجارت خارجی مرتبط است. در همین حال، اختلافات ارضی با کشورهای همسایه، چالشی دائمی برای بیجینگ بوده است. چین با تعدادی از کشورها اختلافات ارضی دارد که می‌توان به اختلاف بر سر کشمیر با هند و درگیری در منطقه دوکلام در سال ۲۰۱۷ اشاره کرد (Jian, 2010:146). همچنین موضوع تایوان ارتباط نزدیکی با امنیت خارجی و ثبات داخلی چین دارد و این موضوع حساسیت‌های زیاد داخلی و بین‌المللی برای چین ایجاد می‌کند (CSIS, 2022).

۲-۴. چالش‌های مبتنی بر رویکرد نئولیبرالیسم

دسته‌ای دیگر از چالش‌ها، چالش‌های مبتنی بر نئولیبرالیسم است. مطابق با این رویکرد، همکاری و توجه به نهادگرایی در محوریت توجه قرار دارد که مطابق با آن بررسی خواهد شد.

۲-۴-۱. مشارکت در حکمرانی جهانی

به‌طور کلی، حکمرانی جهانی به مجموعه‌ای از نهادها و فرایندهایی اطلاق می‌شود که بر چگونگی اتفاقات در جهان حکومت می‌کنند. سازوکارهای حکمرانی جهانی متشکل از سازمان‌های بین‌المللی، مانند سازمان ملل متحد و سازمان‌های بین‌دولتی مختلف در سطح منطقه‌ای و نهادهای فراملیتی است (Wang & French, 2013:92). چارچوب حکمرانی جهانی فعلی که چین در آن در حال رشد است دارای سه عنصر کلیدی نظارت نهادینه‌شده بر مسائل با ماهیت خاص، سیستم حکومت‌داری جهانی چندلایه و پراکنده و در نهایت رهبری هژمونیک ایالات متحده است که تنظیم دستور کار و ارائه کالاهای عمومی به عهده دارد (Ly, 2021:13). ایالات متحده با ایجاد ناتو، نهادینه کردن سیستم برتون وودز، ایجاد موافقت‌نامه عمومی در مورد تعرفه‌ها و تجارت و در نهایت با پرورش ایدئولوژی لیبرالیسم و دموکراسی موقعیت رهبری خود را مشروعیت بخشیده و تقویت کرده است. در مقایسه با دیگر قدرت‌های نوظهور (برزیل، روسیه و هند)، چین از نظر مشارکت کارکنان، مالی و ایده‌ها در مؤسسات و برنامه‌های چندجانبه

در مدیریت جهانی کمتر مشارکت داشته است. به‌طور کلی همکاری‌های پایین چین ناشی از علاقه محدود دولت چین و ظرفیت محدود دولت و جامعه چین است که این مهم با توجه قدرت اقتصادی فزاینده در حال تغییر است. از آنجایی که منابع داخلی و بین‌المللی این انفعال نسبی در حکمرانی جهانی ریشه در نظام سیاسی چین دارد، اصلاحات سیاسی در چین احتمالاً ظرفیت و جایگاه آن را به‌عنوان یک رهبر بین‌المللی افزایش می‌دهد (Wang & French, 2013:90).

۲-۲-۴. قدرت دلار در بازارهای بین‌المللی

دلار پول داخلی ایالات متحده است و ارز غالب در اقتصاد جهانی است که در مبادلات تجاری و مالی بسیاری از کشورهای دیگر در سراسر جهان استفاده می‌شود. در سال ۲۰۲۰، ایالات متحده ۴ درصد از جمعیت جهان، ۱۱ درصد تجارت جهانی و حدود ۱۶ درصد از تولید ناخالص داخلی جهانی (بر اساس برابری قدرت خرید) را تشکیل می‌دهد؛ اما منطقه ارزی دلار متشکل از کشورهایی است که ارزهای آن ارتباط نزدیکی با دلار آمریکا دارد و دلار در اکثر معاملات برون‌مرزی غالب است و سهم ارزی ذخایر خارجی آن‌ها، تقریباً دوسوم اقتصاد جهانی را تشکیل می‌دهد. این عدم تقارن اساسی بین اندازه اقتصاد ایالات متحده و گستره پول آن در اقتصاد جهانی، واقعیت اساسی زیربنای قدرت جهانی دلار آمریکا است. ارزهای سایر کشورها یا مناطق پیشرفته مانند پوند، یورو و ین نیز فراتر از قلمرو سرزمینی خود ولی در مقیاسی بسیار کوچک‌تر از دلار استفاده می‌شوند (Elson, 2021:1). نقش مسلط دلار در نظام مالی جهانی کاملاً با نقش‌های اقتصادی، سیاسی و نظامی غالبی که ایالات متحده از پایان جنگ جهانی دوم در نظام جهانی ایفا کرده است، همخوانی دارد. در واقع، می‌توان ادعا کرد که اولویت دلار در روابط اقتصادی بین‌الملل توسط بسیاری از رهبران سیاسی آمریکا به‌عنوان ابزار یا بیان مهم آن قدرت تلقی شده است (Elson, 2021:5; Thomas, Drew, & Angela, 2017:104).

مطابق آمارها در پایان سال ۲۰۲۰، دلار تقریباً ۶۰ درصد از ذخایر جهانی گزارش‌شده به صندوق بین‌المللی پول را تشکیل می‌داد، درحالی‌که ۲۱ درصد برای یورو، ۶ درصد برای ین ژاپن، ۴.۷ درصد برای پوند انگلیس و ۲.۲ درصد برای رنمینی چین بود. دلار همچنین از نظر سهم خود در پرداخته‌ای جهانی، موقعیت‌های بانکی بین‌المللی، اوراق بدهی بین‌المللی و معاملات ارزی بر این ارزهای دیگر تسلط داشت (جدول ۵).

جدول ۵. سهم نسبی ارزها در سال ۲۰۲۰

شاخص	دلار	یورو	ین	پوند	یوان
ذخایر رسمی	۵۹	۲۱.۲	۶	۴.۷	۲.۲
پرداخت‌های جهانی	۴۲.۶	۳۷.۵	۴.۳	۳.۸	۱.۹
موقعیت بانکی بین‌المللی	۵۰.۳	۳۲.۱	۵.۳	۵.۱	-
اوراق بدهی بین‌المللی	۴۵.۱	۴۰	۱.۷	۷.۸	-
معاملات ارزی	۸۸.۳	۳۲.۲	۱۶.۸	۱۲.۸	۴.۳

(Elson, 2021)

۳-۲-۴. عدم وجود نهادهای توسعه‌ای در شرق مانند بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول سازمان‌های بین‌المللی بخشی از نهادهای بین‌المللی هستند که سازمان‌دهی دقیقی در مورد پیشبرد اهداف نسبت به دیگر نهادهای بین‌المللی دارند. تا سال ۲۰۲۲، ۷۵۰۰۰ سازمان بین‌المللی از ۳۰۰ کشور و منطقه تأسیس شده‌اند و از این تعداد ۴۲۰۰۰ سازمان فعال هستند (UIA, 2022).

جدول ۶. پراکندگی جغرافیایی ۱۵ نهاد مهم بین‌المللی

سازمان‌های موجود در غرب	سازمان‌های موجود در شرق
- سازمان ملل متحد	- اتحادیه همکاری‌های منطقه‌ای جنوب آسیا (سارک)
- یونیسف	- آسه‌آن
- سازمان جهانی بهداشت	- بانک سرمایه‌گذاری زیرساختی آسیایی
- مجمع جهانی اقتصاد	- بانک توسعه جدید (بانک توسعه BRICS)
- صندوق بین‌المللی پول	- بانک توسعه آسیایی
- بانک جهانی	
- سازمان جهانی تجارت	
- یونسکو	
- سازمان همکاری و توسعه اقتصادی	
- صندوق جهانی طبیعت	

(leverage, 2022)

مطابق جدول ۴-۲، اگرچه مفهوم سازمان بین‌المللی به حضور کشورهای عضو از قاره‌های مختلف دلالت دارد (Leverage, 2022)، اما می‌توان گفت که پراکندگی جغرافیایی مهم‌ترین سازمان‌ها در غرب، قدرت چانه‌زنی غربی‌ها و تأثیر روانی مثبت برای آنان را افزایش داده است. به‌نحوی که مهم‌ترین تصمیمات و قطعنامه‌های بین‌المللی با نفوذ و به سود غربی‌ها است. این موضوع را می‌توان به‌نوعی به قدرت ساختاری غرب مربوط کرد (Gwynn, 2019:215). البته چین با تأسیس بانک سرمایه‌گذاری زیرساختی آسیایی به دنبال کاهش اثربخشی نهادهای مالی غربی است، اما این موضوع قابل توجه است که علاوه بر پشتوانه مالی، مجموعه بازیگران و طراحان این نهادها بر عملکرد نهایی و نگرش‌ها نسبت به آن نهاد مؤثر است.

۴-۲-۴. تعقیب اقتصاد نئومرکانتلیستی

نئومرکانتیلیسم همتای اقتصاد سیاسی بین‌المللی رئالیسم، قدیمی‌ترین مکتب فکری در روابط بین‌الملل است. نئومرکانتیلیست‌ها به مبارزه بین دولت‌ها برای منابع اقتصادی و استراتژی‌های اقتصادی که قدرت‌های بزرگ برای پیشبرد منافع ملی خود استفاده می‌کنند، توجه ویژه دارد. در ارتباط با زیربنای نئومرکانتیلیسم می‌توان گفت که نظریه قبلی آن یعنی مرکانتیلیسم یک دکترین ماقبل صنعتی بود و انقلاب صنعتی انگیزه جدیدی به نئومرکانتیلیست‌ها داد که صنعتی شدن را برای قدرت نظامی، امنیت و خودکفایی اقتصادی یک دولت ضروری است. نئومرکانتیلیست‌ها بیشتر از لیبرال‌ها تمایل دارند که هژمون را به‌عنوان پیشبرد منافع ملی خود به جای منفعت عمومی نشان دهند (Cohn, 2017:49). چین در حوزه اقتصادی استراتژی‌های نئومرکانتیلیستی شامل ترویج ملی‌گرایی و میهن‌پرستی، ذخیره طلا و ذخایر خارجی و تلاش برای تعادل پرداخت مطلوب از طریق دست‌کاری نرخ ارز، تعرفه‌ها، یارانه‌های صادراتی و سایر حمایت‌های تجاری را پیگیری می‌کند (Collins & O'Brien, 2022:5). همچنین این استراتژی با کنترل‌های اجتماعی گسترده‌تر و حمایت استراتژیک از پروژه‌های زیرساختی در خارج از کشور از طریق مؤسسات مالی دولتی تحت چتر ابتکار کمربند و جاده گسترش می‌یابد که با هدف اصلی مقابله با نفوذ آمریکا و غرب است. به‌طور کلی کلید رویکرد چینی نقش شرکت‌های دولتی است. شرکت‌های دولتی ممکن است برای پروژه‌های زیرساختی یا خرید در خارج از کشور رقابت کنند، اما از مزایای حمایت دولتی و محدودیت‌های نظارتی کمتری برخوردارند که شرکت‌های خصوصی نمی‌توانند با آن‌ها مقابله کنند (Collins & O'Brien, 2022:5). این استراتژی با نظریه بازار آزاد همگرایی کامل ندارد و باعث گسترش ترس در میان سرمایه‌گذاران خصوصی می‌شود و در نهایت می‌تواند و آن‌ها را به اقتصاد چین بی‌اعتماد کند.

۴-۲-۵. پیامدهای بین‌المللی‌سازی یوان برای تجارت خارجی چین

تبدیل شدن ارز یوان به یک ارز بین‌المللی علاوه بر فواید آن، خطراتی برای آینده اقتصادی چین دارد. به‌طور کلی می‌توان در نظر گرفت که بین‌المللی شدن یوان، ظرفیت مقامات پولی برای کنترل پایه پولی و درجه نفوذ اعمال شده توسط مقامات بر اقتصاد داخلی را محدود کند. همچنین چنین تغییری می‌تواند به تغییرات زیادی در نرخ ارز یوان منجر شود (Tavlas, 1998). یکی دیگر از خطرات، نگرانی مقامات چینی از پدیدار شدن سرنوشت مشابه یین ژاپن بعد از توافق پلازا، برای یوان است. در سال ۱۹۸۵ توافق بنام پلازا بین پنج کشور صنعتی ایالات متحده، بریتانیا، آلمان، فرانسه و ژاپن برای کاهش ارزش دلار امضا شد. چراکه دلار خیلی سریع قدرت خرید زیادی پیدا کرده بود و به صادرکنندگان آمریکایی آسیب می‌رساند؛ اما با این توافق ارزش یین ژاپن افزایش یافت که در نتیجه آن واردات بر صادرات چیره شد و یک دهه اقتصاد حباب‌دار در ژاپن ایجاد شد که منجر به قیمت‌های نجومی سهام و املاک شد؛ بنابراین در صورت وقوع سرنوشت مشابه توافق پلازا برای یوان که می‌تواند در نتیجه بین‌المللی شدن آن رخ دهد، افزایش میزان واردات در برابر صادرات و در نتیجه بحران‌های اقتصادی متعددی رخ خواهد داد که موجودیت حکومت چین را بشدت تهدید خواهد کرد. این مهم زمانی به اوج می‌رسد که جمعیت وسیع و سرکوب آزادی‌های مدنی در چین در نظر گرفته شود.

۴-۳. چالش‌های مبتنی بر رویکرد شناخت‌گرایی

دسته‌ای دیگر از چالش‌ها فراروی هژمونی یوان، چالش‌های مبتنی بر رویکرد شناخت‌گرایی است. مطابق با این رویکرد، شناخت‌گرایان هویت، عقاید و هنجارهای بازیگران را در تحلیل رژیم‌ها در نظر می‌گیرند. از این رو چالش‌های مبتنی بر این رویکرد بررسی خواهد شد.

۴-۳-۱. چالش‌های حقوق بشری

جمهوری خلق چین یک کشور استبدادی است که در آن حزب کمونیست چین مرجع اصلی آن است و اعضای حزب کمونیست چین تقریباً تمام مناصب بالای دولتی و دستگاه‌های امنیتی را در اختیار دارند. آن‌گونه که مطرح است مردم چین نمی‌توانند مذهب یا عقیده موردنظر خود را پیگیری و نظرات خود را آشکارا بیان کنند. همچنین اعضای گروه‌های اقلیتی در معرض بازداشت‌های خودسرانه دسته‌جمعی،

نظارت به سبک اورول^۱، تلقین سیاسی، شکنجه، سقط جنین اجباری و عقیم‌سازی و کار اجباری تحت حمایت دولت قرار دارند (DOS, 2021).

مواردی همچون سرکوب مسلمانان در شین‌جیانگ و جلوگیری از آزادی عمل در اجرای آئین‌های دینی به‌گونه‌ای که بازرسی مداوم خانه به خانه در مورد مسلمانان انجام می‌شود، ترس از دستگیری خودسرانه، سوءاستفاده از آزادی مذهبی، سرکوب آزادی بیان، تضعیف خودمختاری هنگ‌کنگ و محدودیت‌های شدید در تبت همواره در مورد چین گزارش می‌شود. چالش‌های حقوق بشری بیش از آنکه اثرات مستقیم بر هژمونی یوان داشته باشد، بار روانی منفی در افکار عمومی جهان را موجب می‌شود و منجر به تحریک افکار عمومی و نشان دادن وجه منفی حکومت چین در دنیا خواهد شد.

۲-۳-۴. چالش تصور منفی از کمونیسم در افکار عمومی جهان

حزب کمونیست چین پس از برگزاری بیست‌مین کنگره ملی خود، سومین دوره بی‌سابقه رئیس‌جمهور شی را تأیید کرد. با این حال از زمان روی کار آمدن شی در سال ۲۰۱۳، نظر چین در ایالات متحده و سایر اقتصادهای پیشرفته به شدت منفی شده است. این موضوع با شروع جنگ تجاری ژوئیه ۲۰۱۸ - به‌ویژه در میان جمهوری خواهان - دیدگاه‌ها نسبت به چین تیره شد. از سوی دیگر با گسترش جهانی کووید-۱۹، دیدگاه‌های نامطلوب نسبت به چین همچنان افزایش یافت. تا مارس ۲۰۲۰، حدود سه‌چهارم آمریکایی‌ها نظرات نامطلوبی در مورد چین داشتند - دیدگاهی که به‌ویژه در میان کسانی که فکر می‌کردند چین در مدیریت کووید-۱۹ کار بدی انجام می‌دهد، بسیار زیاد بود. دیدگاه‌های منفی نسبت به چین قبل از همه‌گیری در حال افزایش بوده است. همین امر در کشورهای دیگر، از جمله برخی از همسایگان چین، مانند کره جنوبی، ژاپن و استرالیا صادق است (Silver, Huang, & Clancy, 2022).

علاوه بر این چین به‌عنوان یک تهدید شناخته‌شده در افکار عمومی بین‌المللی شناخته می‌شود و به دلیل مسائل حقوق بشری در اکثر دیدگاه‌ها منفی است. از سوی دیگر ترس از نفوذ چین این موارد را تحت تأثیری بیشتری قرار داده است (Silver et al., 2022). می‌توان گفت که تصور منفی از کمونیسم در افکار عمومی جهان تحت تأثیر سه عامل فاصله کمونیسم با الگوهای جاری نظام اقتصادی معاصر، بدبینی

۱ - اورولی (Orwellian) یک صفت است که به رفتارها و سیاست‌های کنترلی به وسیله تبلیغات، پایش و شنود، اخبار نادرست، انکار حقیقت و دست‌کاری گذشته اشاره دارد که توسط حکومت‌های سرکوبگر مدرن مورد استفاده قرار می‌گیرد.

بین‌المللی به کمونیسم بعد از فروپاشی شوروی و القای نگرش دولت‌گرایی دستوری و شدید است و باعث شده که حتی در حوزه تجارت با حکومت‌های کمونیستی، احتیاط بیشتری انجام شود.

۳-۳-۴. چالش فرهنگ کنفوسیوسی

فرهنگ کنفوسیوسی محرک اصلی رشد و توسعه اقتصادی چین بوده است. این فرهنگ بر کار گروهی و تلاش تکیه دارد و از طریق تأکید بر ملی‌گرایی، روحیه و انسجام و علاقه به پیشرفت را تشویق می‌کند. این فرهنگ با تعالیم خود راه را برای فضیلت‌مندی باز می‌کند (TaiwanReview, 1975). همچنین آن‌گونه که مشاهده شده است تعالیم کنفوسیوسی تا حدودی وجهه حقوق بشری چین بهبود داده است و حکومت چین می‌تواند از آن برای کاهش نگرش منفی علیه خود در سطح بین‌المللی استفاده کند. نمونه آن افزایش مؤسسات کنفوسیوسی برای گسترش فرهنگ سنتی و قدرت نرم چین در سطح جهانی است. با این حال این تعالیم نشان داد که با فرهنگ رایج بین‌المللی یعنی لیبرال دموکراسی تفاوت‌های ویژه‌ای دارد. هم در کنفوسیوسیسم سنتی و هم در دموکراسی لیبرال (به‌عنوان نظام‌های ارزشی) ارزش وفاداری و آزادی فردی، ارزش وحدت و تنوع، ارزش حقوق فردی و وظایف اجتماعی، استقلال فردی و قیم‌مآبی مسئولانه^۱ وجود دارد؛ اما این دو سیستم، ارزش‌ها را به‌گونه‌ای متفاوت بیکربندی می‌کنند. آیین کنفوسیوس بیش از لیبرال دموکراسی به ارزش‌های وفاداری، وحدت، وظایف در قبال جامعه و قیم‌مآبی مسئولانه اهمیت می‌دهد. از سوی دیگر، نظام ارزشی لیبرال دموکراسی بیشتر از کنفوسیوسیسم متمایل به ارزش‌های آزادی فردی، تنوع، حقوق فردی و استقلال فردی است (Li, 2012:59). به طور مثال لیبرال دموکراسی مروج فرهنگ لذت‌گرایی است، درحالی‌که کنفوسیوسیسم این فرهنگ را رد می‌کند و به دنبال فضیلت انسانی است.

به‌عنوان جمع‌بندی با در نظر گرفتن تأثیرات چالش‌های مبتنی بر رهیافت سه‌گانه، تحلیل‌گران اکونومیست مطابق نمودار ۲، اعتقاد دارند که اگر چین تا اوایل دهه ۲۰۳۰-۴۰ نتواند از ایالات متحده در شاخص اندازه اقتصادی عبور کند، تا ۲۰۵۰ این امکان برای آن فراهم نخواهد بود (Cox, 2022)؛ بنابراین باید به این نکته اشاره کرد نه تنها گذر سالم از چالش‌های ذکر شده برای چین ضروری است، بلکه در نظر گرفتن زمان هم یک مؤلفه‌ی قابل توجه برای هژمونی یوان است.

1. Responsible paternalism

نتیجه‌گیری

با توجه به جایگاه در حال ارتقای چین در اقتصاد جهانی، یوان به‌عنوان یک رقیب جدی برای دلار ظهور کرده و ضروری است که احتمال دگرگونی‌های هژمونیک در سطح پولی بین‌المللی برای آینده تحلیل و بررسی شود. در این پژوهش نشان داده شد که از منظر رویکردهای توضیح‌دهنده رژیم‌های بین‌المللی همچون رئالیسم، نئولیبرالیسم و شناخت‌گرایی در برابر هژمونی یوان چالش‌های عمده‌ای وجود دارد. منطبق بر رئالیسم، دو چالش هژمونی ایالات‌متحده و بحران‌های امنیتی داخلی و خارجی چین به‌عنوان چالش‌های کلیدی مطرح هستند. درحالی‌که بسیاری با اتکا به رفتارهای اخیر امریکا در کاهش تعهدهای امنیتی و سیاسی خود در برخی مناطق همچون خاورمیانه از افول هژمونی و نقش این کشور صحبت می‌کنند اما شواهد نشان می‌دهد که با وجود مشکلات داخلی در این کشور واشنگتن همچنان با داشتن بیشترین پایگاه‌های نظامی در دنیا و نیز نفوذ در بسیار از نهادهای بین‌المللی و روابط گسترده با بسیاری از کشورها چندان از نقش بین‌المللی خود کنار نرفته است. در همین راستا بدلیل متصور این کشور در عرصه بین‌المللی یعنی چین با چالش‌های سیاسی و امنیتی متعددی مواجه است. از نوع نظام سیاسی گرفته تا چالش‌های مرزی و فشارهای بین‌المللی امریکا موانعی مهم فراروی ایفای نقش چین و سپس پول ملی آن عرصه اقتصاد سیاسی جهانی است. بر اساس منطق نئولیبرالی نیز چالش‌هایی مانند ضعف در مشارکت در حکمرانی جهانی، قدرت زیاد دلار در بازارهای بین‌المللی، عدم وجود نهادهای توسعه‌ای در شرق به‌عنوان ضعف در قدرت ساختاری، سیستم اقتصادی نئومرکانتلیستی چین و پیامدهای بین‌المللی سازی یوان برای تجارت خارجی چین وجود دارند که نمی‌توان به سادگی از سهم آن‌ها در برابر قدرت‌گیری یوان عبور کرد و در نهایت منطبق بر رویکرد شناخت‌گرایی، چالش‌های حقوق بشری، نگرش جهانی منفی نسبت به نظام‌های کمونیستی و سوسیالیستی و زیربنای فرهنگی کنفوسیوسی آسیب‌زا به بین‌المللی شدن اقتصاد چین، در برابر هژمونی یوان وجود دارد.

با توجه به چالش‌های ذکر شده در این پژوهش، می‌توان اعلام کرد که نقش ایالات‌متحده در تولید این چالش‌ها برای هژمونی یوان محوری است. ایالات‌متحده به‌منظور حفظ ارزش و قدرت دلار، تمامی تلاش خود را خواهد کرد که یوان را به چالش بکشد؛ چنانکه از طریق گسترش رابطه سیاسی-اقتصادی خود با تایوان، ممانعت بر راه گسترش مشارکت چین در نهادهای بین‌المللی و حتی گسترش تبلیغ منفی علیه چین در فیلم‌های هالیوودی و رسانه‌های بین‌المللی به‌ویژه در حوزه حقوق بشر و اخیراً بیماری کووید ۱۹، آن کشور را دچار چالش‌های ویژه‌ای کرده است که تمرکز چین را بر موضوع بین‌المللی سازی

و هژمونی یوان مختل می‌کند. اگرچه می‌توان گفت که چین با فرهنگ سیاسی و اقتصادی کمونیستی-کنفوسیوسی، خود را به‌طور ذاتی در مقابل فرهنگ لیبرال دموکراسی قرار داده است و واکنش‌های تهاجمی ایالات متحده توجیه‌پذیر است؛ بنابراین این عملکرد ایالات متحده اگرچه در برابر هر ارزی که بخواهد قدرت دلار را به چالش بکشد، انجام خواهد شد اما در برابر چین به‌عنوان نقطه مقابل فرهنگی-سیاسی ایالات متحده قوی‌تر از حالتی خواهد بود که بخواهد در برابر یورو انجام دهد. از سوی دیگر می‌توان با توجه به این چالش‌ها و آینده آن‌ها نکات دیگری را مطرح کرد. نخست اینکه، اگرچه هژمونی یوان با توجه جایگاه در حال ارتقای چین در اقتصاد جهانی در محافل مختلف مورد توجه است اما پایداری هژمونی یوان در صورت دستیابی به هدف خود مبحث دیگری است. در صورتی که هژمونی یوان در نظام پولی بین‌المللی محقق شود، به‌طور حتم موافقان هژمونی کنونی، برای عدم تداوم آن تلاش خواهند کرد. حتی مخالفانی که اکنون برای هژمونی کنونی دلار و هژمونی پیش‌بینی شده یوان وجود دارند، سعی خواهند کرد که هر دو هژمونی را به چالش بکشند. از این مخالفان می‌توان به اتحادیه اروپا اشاره کرد. دوم اینکه شاید مجموعه غرب به این نتیجه رسیده باشد که دگرگونی رژیم مالی بین‌المللی در آینده محتمل باشد اما به‌طور حتم مانع هژمون شدن یک کشور در رژیم مالی بین‌المللی خواهند شد و نظم چندقطبی ایجاد خواهند کرد. چه بسا هند که اکنون جمعیتی بیشتر از چین دارد و شریک تجاری مطلوب غرب است، با کمک غرب به‌عنوان جایگزین آسیایی و رقیب چین در نظام آینده چندقطبی مطرح شود. بدین ترتیب توجه به این موضوع، برای کشورهای در حال توسعه و توسعه‌نیافته ضروری است که چگونه با گسترش همکاری‌های خود با دیگر کشورها مسیر پیشرفت خود را ریل‌گذاری کنند. سوم، چین با وجود اعلان رویکرد برابری خواهانه در نهایت ناگزیر از رفتار به‌مثابه دولتی ملی در نظم کنونی است و از این‌رو دور از انتظار نیست که هر رابطه‌ای را فدای منافع ملی خود کند. عدم حمایت قوی از روسیه در جنگ اخیر روسیه-اوکراین و احتیاط در حمله نظامی به تایوان و امضای قرارداد طولانی‌مدت با اعراب با بیان مباحث نامرتبط در مورد سه جزیره ایرانی، چین را به‌عنوان حکومتی فرصت‌طلب و البته غیر متعهد در نظام بین‌الملل معرفی کرده است. بدین ترتیب ترس جامعه بین‌الملل از چین در موضوعات گوناگون و همچنین نگرش آن به کشورهای همکار و متحد خود، افزایش یافته است. چهارم اینکه محافل غربی همواره چین را به‌عنوان پناهگاه دیکتاتورها و مضر برای حقوق بشر معرفی می‌کنند و در صورت هژمونی یوان و سپس حکومت چین، شاید مانند زمان کنونی نهادهای قضایی بین‌المللی مؤثر نباشند و مشکلات جامعه بین‌المللی رو به فزونی رود. به‌طور کلی می‌توان گفت که تنش‌ها و جنگ‌های

تجاری بین ایالات متحده و چین، تنها به این دو کشور مربوط نمی‌شود و عواقب آن به سایر نقاط جهان سرایت می‌کند؛ بنابراین تحلیل‌ها و اقدامات متعددی برای آینده نظام پولی بین‌المللی لازم است و ضروری است که با انجام پژوهش‌های دیگر تحلیل شود که هژمونی کنونی دلار مطلوب است یا نظام جندقطبی پولی بین‌المللی و یا حتی تشکیل هژمونی دیگر. همچنین پاسخ به این سؤال ضروری است که آیا ایالات متحده بدون جنگ نظامی اجازه تغییر احتمالی هژمونی دلار را خواهد داد یا خیر.

References

- Chow, G. C. (2018). China's economic transformation. In R. Garnaut, L. Song, & C. Fang (Eds.), *China's 40 Years of Reform and Development* (pp. 93-116): ANU Press.
- Cohn, T. (2017). Neomercantilism. In T.H. Cohn, & A. Hira (Eds.), *Global Political Economy: Theory and Practice*. New York: Routledge.
- Collins, N., & O'Brien, D. (2022). Neo-mercantilism in action: China and small states. *International Politics*, 60, 635–658. doi:10.1057/s41311-022-00419-3
- Comtrade. (2022). China's crude oil import by country 2021. Accessed 20/12/2022, from <https://comtradeplus.un.org/TradeFlow?Frequency=A&Flows=M&CommodityCodes=270900&Partners=156&Reporters=all&period=2021&AggregateBy=none&BreakdownMode=plus>
- Cox, S. (2022). Will China's economy ever overtake America's in size? Accessed 25/12/2022, from <https://www.economist.com/the-world-ahead/2022/11/18/will-chinas-economy-ever-overtake-americas-in-size>
- CSIS. (2022). Speaker Pelosi's Taiwan Visit: Implications for the Indo-Pacific. Accessed 20/12/2022, from <https://www.csis.org/analysis/speaker-pelosis-taiwan-visit-implications-indo-pacific>
- Customs. (2022) Review of China's Foreign Trade in 2021. Accessed 21/12/2022, from <http://english.customs.gov.cn/Statics/63ef2d4b-d9f8-411e-8424-34a08b11e3fd.html>
- DOS. (2021). China's Disregard for Human Rights Accessed 21/12/2022, from <https://2017-2021.state.gov/chinas-disregard-for-human-rights/index.html#ReligiousFreedomAbuse>
- Drysdale, P., Triggs, A., & Wang, J. (2017). China's new role in the international financial architecture. *Asian Economic Policy Review*, 12(2), 258-277.
- Elson, A. (2021). *The Global Currency Power of the US Dollar: Problems and Prospects*: Springer International Publishing.
- Garnaut, R. (2012). Twenty years of economic reform and structural change in the Chinese economy. In R. Garnaut & L. Song (Eds.), *China: Twenty Years of Economic Reform* (pp. 1-26): ANU Press.
- Germain, R., & Schwartz, H. M. (2017). The political economy of currency internationalization: The case of the RMB. *Review of international studies*, 43(4), 765-787.
- Gwynn, M. A. (2019). Structural Power and International Regimes. *Journal of Political Power*, 12(2), 200-223. doi:10.1080/2158379X.2019.1618486
- Hasenclever, A., Mayer, P., & Rittberger, V. (1997). *Theories of International Regimes*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Huang, Y., & Wang, X. (2018). Strong on quantity, weak on quality' China's financial reform between 1978 and 2018. In R. Garnaut, L. Song, & C. Fang (Eds.), *China's 40 Years of Reform and Development* (pp. 291-312): ANU Press.
- Jian, Y. (2010). China's security challenges: priorities and policy implications. *Asia Pacific Countries' Security Outlook and Its Implications for the Defense Sector*, 141-159.
- Kolaei, E. and Niknam, R. (2015). Strategic Challenge of China and the United States over Global Hegemony: *Political Strategic Studies*. 3(1), 161-182. [In Persian]
- Leverage. (2022). Discover the Top 15 International Organizations in the World. Accessed 30/12/2022, from <https://leverageedu.com/blog/list-of-international-organizations/>
- Li, C. (2012). Contemporary Challenges for Confucianism. *Journal of East-West Thought*, 1(2), 53-68.
- Li ,K., & Jiang, W. (2018). China's foreign trade, Reform, performance and contribution to economic growth. In R. Garnaut, L. Song, & C. Fang (Eds.), *China's 40 Years of Reform and Development* (pp. 575-594): ANU Press.
- Liu, Q. (2022). Proactive fiscal policy to narrow urban-rural income gap. Accessed 19/12/2022, from <https://www.chinadaily.com.cn/a/202207/25/WS62ddd0eca310fd2b29e6e114.html>
- Ly, B. (2021). China Quest for global governance overhaul. *Cogent Social Sciences*, 7(1), 1932031. doi:10.1080/23311886۲۰۲۱,۱۹۳۲۰۳۱.
- MacLachlan, I., & Gong, Y. (2022). China's new age floating population: Talent workers and drifting elders. *Cities*, 131, 103960. doi:https://doi.org/10.1016/j.cities.2022.103960
- Morrison, W. M. (2019). China's economic rise: History, trends ,challenges, and implications for the United States. *Current Politics and Economics of Northern and Western Asia*, 28(2/3), 189-242.
- E. Prasad, E., Ye, L. (2012). The renminbi's role in the global monetary system, *SSRN Electronic Journal*. Doi:10.2139/ssrn.2003668
- PBC. (2021). RMB Internationalization Report 2021. Accessed 16/12/2022, from <http://www.pbc.gov.cn/en/3688110/3688172/4157443/4433239/index.html>
- Pirankhoo, S.; Omid, A. and Arghavani pirsalami, F. (2021). The US Dollar Hegemony in the 21st Century: Exploring the Persistence or Decline Components in the Framework of the International Monetary Regime: *International Political Economy Studies*. 4(1), 85-119 [In Persian]
- Reuters. (2009). China's urban-rural wealth gap widened in 2008. Accessed 19/12/2022, from <https://www.reuters.com/article/us-china-economy-incomes-sb-idUSTRE50L21220090122>
- Saylor, A. (2012). International Monetary Regimes. Accessed 25/8/2022, from https://saylordotorg.github.io/text_money-and-banking-v2.0/s22-international-monetary-regimes.html
- Sazmand, B. and Narimani, G. (2015). China, Having Been a Super Power and its Challenges: *Journal of political studies*. 7(25), 1-27. [In Persian]
- Silver, L., Huang, C., & Clancy, L. (2022). (How Global Public Opinion of China Has Shifted in the Xi Era. Accessed 21/12/2022, from <https://www.pewresearch.org/global/2022/09/28/how-global-public-opinion-of-china-has-shifted-in-the-xi-era/>

- Song, L. (2018). State-owned enterprise reform in China Past, present and prospects. In L. Song, R. Garnaut, & C. Fang (Eds.), *China's 40 Years of Reform and Development* (pp. 345-374): ANU Press.
- Stegen, K. S. (2015). Understanding China's global energy strategy. *International Journal of Emerging Markets*, 10(2), 194-208. <https://doi.org/10.1108/IJOEM-04-2014-0059>
- Suisse, C. (2023). What the future holds for the monetary system. Accessed 29/5/2023, from <https://www.credit-suisse.com/about-us-news/en/articles/news-and-expertise/what-the-future-holds-for-the-monetary-system-202301.html>
- TaiwanReview. (1975). Confucius versus Communism. Accessed 01/01/2023, from <https://taiwantoday.tw/news.php?post=25752&unit=20,29,35,45>
- Tavlas, G. S. (1998). The international use of currencies: The US dollar and the euro. *Finance and Development*, 35(2), Accessed 29/5/2023, from <https://www.imf.org/external/pubs/ft/fandd/1998/06/tavlas.htm>
- Thomas, C., Drew, C., & Angela, K. (2017). The US Dollar as the Global Reserve Currency: Implications for US Hegemony. *World Review of Political Economy*, 8(1), 104-122. doi:10.13169/worlrevipoliecon.8.1.0104
- Tradingeconomics. (2023). China Foreign Direct Investment. Accessed 07/08/2023, from <https://tradingeconomics.com/china/foreign-direct-investment>
- UIA. (2022). The Yearbook of International Organizations. Accessed 22/12/2022, from <https://uia.org/yearbook/>
- UNCDatabase. (2022). Trade Data .Accessed 8/12/2022, from <https://comtradeplus.un.org/TradeFlow?Frequency=A&Flows=all&CommodityCodes=TO TAL&Partners=0&Reporters=156&period=2021&AggregateBy=none&BreakdownMode=plus>
- Wang, H., & French, E. (2013). China's Participation in Global Governance from a Comparative Perspective. *Asia Policy*, 15, 89-114.
- Wang, X. (2018). China's macroeconomics in the 40 years of reform. In R. Garnaut, L. Song, & C. Fang (Eds.), *China's 40 Years of Reform and Development* (pp. 167-186): ANU Press.
- Yu, Y. (2014). Revisiting the Internationalization of the Yuan *Reform of the International Monetary System* (pp. 107-129): Springer.
- Zhang, Z. (2018). Energy price reform in China. In R. Garnaut, L. Song, & C. Fang (Eds.), *China's 40 Years of Reform and Development* (pp. 509-524): ANU Press.
- Zhou, F., Peng, L., & Li, J. (2022). China's 14th Five-Year Plans on Renewable Energy Development and Modern Energy System Accessed 10/8/2023, from <https://www.efchina.org/Blog-en/blog-20220905-en>